U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobců: **a) L. U., b) nezl. A. A.,** oba zastoupeni JUDr. Yvetou Janákovou, advokátkou se sídlem Příkop 27/2, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2017, č. j. OAM-260/ZA-ZA11-K01-2017, o kasačních stížnostech žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 4. 2018, č. j. 34 Az 3/2017 – 44,

takto:

I. Kasační stížnosti **se odmítají** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasačních stížnostech.

III. Odměna advokátky JUDr. Yvety Janákové **se určuje** částkou 10 520 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobci, matka a tříletý syn, jsou občany Kosovské republiky, ze své vlasti vycestovali v červnu 2016, přičemž žalobkyně již dříve pobývala na území Evropské unie, konkrétně v Německu, kde se jí narodil žalobce, a následně v Nizozemí. Nyní posuzovaná žádost o mezinárodní ochranu je již druhá v pořadí, přičemž o první žádosti žalovaný rozhodl rozhodnutím ze dne 24. 1. 2017, č. j. OAM-532/ZA-ZA11-K03-2016, tak, že žalobcům mezinárodní ochranu neudělil. Opakovanou žádost o mezinárodní ochranu podali žalobci dne 3. 4. 2017 s odůvodněním, že na území České republiky má přiznán trvalý pobyt M. A., partner stěžovatelky a údajný otec stěžovatele a že v zemi původu je těžká ekonomická situace. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl o nepřípustnosti žádosti podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil.

[2] Žalobu proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Brně v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. Krajský soud předně konstatoval, že námitkami týkajícími se porušení § 2 odst. 4, § 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, se pro jejich přílišnou obecnost nemohl blíže zabývat, a proto jen konstatoval, že žalovaný zjistil skutkový stav věci v rozsahu, který odpovídal konkrétním okolnostem daného případu a o němž nejsou důvodné pochybnosti. Napadené rozhodnutí je přezkoumatelné, jeho důvody vychází z podkladů zdokumentovaných ve správním spise a je zcela v souladu s § 68 odst. 3 správního řádu.

[3] Krajský soud se následně zabýval námitkou, že nebyly splněny podmínky pro zastavení řízení dle § 10a písm. e) ve spojení s § 25 písm. i) zákona o azylu, neboť za novou skutečnost ve smyslu § 11a zákona o azylu je třeba považovat zdravotní potíže žalobce. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že zdravotní potíže žalobce žalobkyně ve své opakované žádosti o mezinárodní ochranu zmínila pouze okrajově, za důvod podání žádosti označila přání žít se svým partnerem a ekonomické potíže v zemi původu. Ve správním řízení žalobkyně netvrdila a ani neprokázala závažné onemocnění u žalobce, které by nemohlo být léčeno v rámci běžné zdravotní péče, která je poskytována v zemi původu. Nejedná se tak o azylově relevantní skutečnost. Žalobci uváděné skutečnosti se netýkají změny situace v zemi jejich původu, důvodů odchodu z vlasti ani problémů či obav v případě jejich návratu do země původu, tím méně pak toho, že by žalobci mohli být ve vlasti vystaveni pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nebo že jim hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Závěrem odůvodnění krajský soud uvedl řadu rozsudků Nejvyššího správního soudu, aniž by jakkoli objasnil, co z nich dovozuje.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti napadenému rozsudku podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“ či „stěžovatelka“ a „stěžovatel“) kasační stížnosti, které opírají o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Namítají, že kasační stížnosti jsou přijatelné ve smyslu § 104a s. ř. s., neboť svým významem přesahují vlastní zájmy stěžovatelů. Dosud totiž nebyla judikaturou Nejvyššího správního soudu vyřešena otázka, zda je povinností žalovaného v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany a krajského soudu v soudním řízení provést ve smyslu čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), úplné a řádné dokazování o tvrzené nové skutečnosti týkající se nepříznivého stavu nezletilého dítěte a zajištění adekvátní zdravotní péče v zemi původu, a to ke dni vydání rozhodnutí o žádosti a o žalobě podle § 65 s. ř. s. Druhým důvodem pro přijatelnost kasační stížnosti je zásadní pochybení v posuzovaném řízení, kdy ani žalovaný, ani krajský soud nevyzvali stěžovatelku k doložení zdravotních potíží stěžovatele a nedoplnili dokazování lékařskými zprávami. Krajský soud pak naprosto svévolně hodnotil míru zavinění matky na zhoršeném zdravotním stavu dítěte a dostatečnost způsobu léčby v zemi původu. Krajský soud a žalovaný tak provedli zcela nedostatečné dokazování ohledně nově tvrzených skutečností.

[5] K věci samé stěžovatelé namítají, že byly nesprávně posouzeny podmínky nepřípustnosti žádosti dle § 11a zákona o azylu, přičemž v posuzované věci šlo o zájem dítěte spočívající v ochraně jeho zdraví, kdy je třeba všechny podmínky posuzovat velmi striktně a řádně odůvodnit. Těmto požadavkům žalovaný nedostál a krajský soud jeho postup bez řádného posouzení posvětil. Při absenci odpovídajícího rozsahu dokazování ohledně nově tvrzené skutečnosti v opakované žádosti nelze dospět k závěru, že byly naplněny podmínky dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Změna zdravotního stavu malého dítěte dle stěžovatelů představuje novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu. Na podporu své argumentace stěžovatelé odkazují na čl. 3 a 9 Úmluvy o právech dítěte. Závěrem stěžovatelé bez bližšího odůvodnění citují zákonná ustanovení vztahující se ke kasačním důvodům dle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.
[6] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti nic k otázce přijatelnosti kasační stížnosti neuvádí. Pouze zdůrazňuje, že stěžovatelé ve své opakované žádosti o mezinárodní ochranu neuvedli žádnou novou skutečnost, která by odůvodňovala opětovné posouzení důvodů pro udělení mezinárodní ochrany.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasačních stížností. Konstatoval, že stěžovatelé jsou osobami oprávněnými k jejich podání, neboť byli účastníky řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnosti byly podány včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[8] Poté se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou přijatelnosti kasačních stížností ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že jsou nepřijatelné. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo možné kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[9] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ byl v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Podstatou sporu v nyní posuzované věci je otázka, zda správní orgán byl oprávněn zastavit řízení namísto toho, aby jej vedl a vydal ve věci meritorní rozhodnutí. Dle § 10a písm. e) zákona o azylu „[ž]*ádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako*

nepřípustnou podle § 11a odst. 1“. Podle § 11a odst. 1 téhož zákona „[p]*odal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a*“. Podle § 25 písm. i) zákona o azylu se řízení zastaví, jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná.

[11] Nejvyšší správní soud se problematikou opakovaných žádostí zabýval v řadě svých předchozích rozhodnutí. Opakovanou žádost o mezinárodní ochranu lze věcně posoudit pouze tehdy, uvedl-li žadatel „*nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany.* [...] *Přitom i opakovaná žádost, která formálně neuvádí nové skutečnosti či zjištění pro udělení azylu ani doplňkové ochrany, nemůže být podle názoru rozšířeného senátu považována za žádost shodnou, a tudíž nepřípustnou, jestliže se od předcházejícího pravomocného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany zásadním způsobem změnila situace v zemi původu a tato změna by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany*.“ V odůvodnění rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřípustnost dle § 25 písm. i) zákona o azylu je správní orgán povinen uvést zdůvodněný závěr o tom, že „*1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany*“ (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, publ. pod č. 2642/2012 Sb. NSS). Institut opakované žádosti neslouží k doplňování předchozí žádosti ani ke zhojení nevyužití opravných prostředků proti meritornímu přezkoumání. Věcné projednání opakované žádosti je výjimkou, „*kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a sice princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65).

[12] Stěžovatelé považují za novou okolnost ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu zhoršený zdravotní stav nezletilého stěžovatele. Podle ustálené judikatury lze špatný zdravotní stav považovat za azylově relevantní důvod (důvod pro přiznání humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu) pouze ve zcela výjimečných případech (srov. např. rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, či usnesení ze dne 12. 7. 2016, č. j. 2 Azs 115/2016 – 26). Nižší úroveň zdravotnictví v zemi původu bez přistoupení dalších okolností nemůže založit důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Úroveň zdravotnictví v České republice je zpravidla vyšší než v zemích, ze kterých přicházejí žadatelé o mezinárodní ochranu, tato skutečnost ale sama o sobě nemůže založit důvod pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 3 Azs 226/2005 - 68, či ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69, či usnesení ze dne 28. 2.

2018, č. j. 6 Azs 368/2017 - 37). Stěžovatelé v posuzované věci neuvedli žádné konkrétní zdravotní problémy, které by vyžadovaly speciální péči, v zemi původu nedostupnou, ani neprokázali, že zdravotní péče v Kosovu dosahovala úrovně, která by představovala nelidské či ponižující zacházení (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2017, č. j. 5 Azs 283/2016 – 41). Stěžovatelovy občasné problémy s dýcháním a infekce v uších proto nemohou představovat novou, azylově relevantní skutečnost. V tomto ohledu pak není rozhodné, že krajský soud připojil i své úvahy ohledně možného původu zdravotních potíží stěžovatele a jejich vhodné léčby. Ačkoli je stěžovatelům třeba přisvědčit, že dané úvahy jsou poněkud hypotetické, vzhledem k jejich irelevantnosti pro posouzení věci nemohou být důvodem pro zrušení napadeného rozsudku.

[13] Nadto je třeba přisvědčit jak žalovanému, tak i krajskému soudu, že stěžovatelka ve své (ani ve stěžovatelově) opakované žádosti o mezinárodní ochranu zhoršení zdravotního stavu stěžovatele jako důvod pro podání opakované žádosti výslovně netvrdila. Jako důvod pro podání žádosti pouze opětovně uvedla, že chce žít se svým partnerem, přičemž ve své rodné obci v zemi původu, v Mitrovici, nemá jak žít, neboť tam nemá nic, ani byt. Těmito důvody se však již žalovaný řádně zabýval v rozhodnutí o první žádosti stěžovatelů ze dne 24. 1. 2017, č. j. OAM-532/ZA-ZA11-K03-2016, a mezinárodní ochranu neudělil. Jak vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu snaha o legalizaci pobytu na území České republiky není azylově relevantním důvodem (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 – 46, publ. pod č. 18/2003 Sb. NSS, a ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 – 81, a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2017, č. j. 2 Azs 264/2016 - 59). K získání pobytového oprávnění je třeba využít prostředky dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[14] Na uvedených závěrech nic nemění odkaz stěžovatelů na čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, podle kterého „*členské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně*“. K aplikaci daného ustanovení při posuzování žádostí o mezinárodní ochranu se Nejvyšší správní soud již několikrát vyjadřoval (srov. rozsudky ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015 – 35, ze dne 13. 7. 2016, č. j. 2 Azs 127/2016 – 31, ze dne 17. 1. 2017, č. j. 5 Azs 293/2016 – 19, či ze dne 28. 4. 2017, č. j. 2 Azs 60/2017 – 48). V posledně citovaném rozhodnutí konstatoval, že s ohledem na čl. 46 odst. 4 procedurální směrnice je třeba splnění požadavku na úplné a *ex nunc* posouzení vykládat v souladu se zásadou procedurální autonomie členských států. V posuzované věci se stěžovatelům úplného a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci dostalo, jejich opakovaná žádost však nemohla být meritorně projednána, neboť neuvedli novou, azylově relevantní okolnost.

[15] Nejvyšší správní soud ani neshledal v posuzovaném řízení závažné procesní pochybení. Stěžovatelka zdravotní potíže stěžovatele jako důvod neuvedla, nýbrž je pouze zmínila v reakci na výslovný dotaz žalovaného stran jejího zdravotního stavu. Pracovník žalovaného, který pohovor se stěžovatelkou vedl, se na tvrzený zdravotní stav doptal

doplňující otázkou (č. l. 14 správního spisu). Nejvyšší správní soud proto považuje shromážděné podklady dostatečné pro posouzení azylové relevantnosti stěžovatelkou tvrzené nové okolnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnosti podmínky přijatelnosti nesplňují. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než podané kasační stížnosti podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[18] Stěžovatelům byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2018, č. j. 2 Azs 197/2018 - 31, ustanovena k ochraně jejich práv zástupkyně JUDr. Yveta Janáková, advokátka, a v takovém případě platí její odměnu včetně hotových výdajů stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovené zástupkyni v řízení o kasační stížnosti odměna za dva úkony právní služby pro každého ze stěžovatelů. Těmi byly první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a písemné podání ve věci samé – kasační stížnost [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Uskutečnění první porady s klientem považuje Nejvyšší správní soud v posuzovaném případě za prokázané předložením lékařských zpráv o zdravotním stavu stěžovatele, které nebyly součástí spisu a které ustanovená zástupkyně tudíž musela získat od stěžovatelů. Ustanovená zástupkyně nadto byla prostřednictvím své asistentky dne 24. 7. 2018 nahlížet do spisu, což dále dokládá provedení přípravy zastoupení. Za jeden úkon pro každého stěžovatele přísluší částka 3100 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 advokátního tarifu), snížená podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu o 20 %, neboť ustanovená zástupkyně činila při zastupování stěžovatelů vždy jeden společný úkon. Z téhož důvodu náleží ustanovené zástupkyni náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon pro oba stěžovatele (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Výše celkové odměny ustanovené zástupkyně proto činí 10 520 Kč. Protože ustanovená zástupkyně nedoložila a ani ze spisu nevyplývá, že by byla plátcem daně z přidané hodnoty, jedná se o částku konečnou.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. září 2018

pokračování

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu